

ONDINE

ANTTI AUVINEN

JUNKER TWIST | HIMMEL PUNK | TURBO ARIA

FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA

HANNU LINTU

ANTTI AUVINEN

ANTTI AUVINEN (b. 1974)

1	Junker Twist (2015)	9:14
2	Himmel Punk (2016)	13:47
3	Turbo Aria (2017/2018)	22:21

FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA

HANNU LINTU, conductor

Exaggeration in art and love

Composers have very different career paths. Many demonstrate talent and determination at an early age that seemingly inexorably propel them towards an adult career in creating contemporary art music. For others, it is a conscious decision: I will write music. And then there are those who do not realise until they are grown up that they are interested in composing music to such an extent that they then make it their profession and career – becoming a composer because they *have to*.

Antti Auvinen (b. 1974) played a great deal of guitar in his youth until entering the Jyväskylä Conservatory with the idea of becoming a professional classical guitar player. As sometimes will happen, he became more interested in creating music than in performing it, and his dabbling with composing became a more methodical pursuit. He went off to study first at the Prague Music Academy, which proved to be an extremely old-fashioned institution, and then at the opposite end of the spectrum, the Amsterdam Conservatory, which was all about complete artistic freedom during the composition classes. This combination proved fruitful, and Auvinen discovered his creative musical idiom around the age of 30.

Auvinen's early works are mainly chamber music works for various ensembles. In the post-Serialist wave that reached Finland at the turn of the millennium, composers tended to focus mainly on pitches, but Auvinen was more interested in rhythms and tonal colour. He expanded his palette with extended playing techniques and later imported all kinds of items and objects to enrich his musical sound world, particularly in the percussion section.

Then came the breakthrough, a minor explosion whose fragments are still flying today. *Junker Twist*, premiered by the Finnish Radio Symphony Orchestra in 2015, and *Himmel Punk*, performed at the Tampere Biennale in 2016, jolted both audiences and critics much like Magnus Lindberg's *Kraft* had done three decades

earlier. The highly pressurised and explosive rhythms and sounds of these works found a contrast in Auvinen's multimedia chamber opera *Autuus* [Bliss] (2016), which was immediately awarded the distinguished Teosto Prize.

Auvinen is an unusual composer in that he is happy to discuss the ideas underlying his works. This is unusual because a composer always takes a risk in sticking his or her head above the parapet when discussing anything except the length and weight of a particular piece, and perhaps whether its genesis was an easy birth or a forceps delivery, so to speak. Any ideas or impressions that may underlie a piece of music are almost never conveyed to the listener exactly as they are experienced by the composer. Every one of us sees and hears artworks, up to and including the greatest masterpieces of all time, in our own way. There is an enormous risk of misinterpretation or overinterpretation in art appreciation.

Nevertheless, I contend that in Auvinen's case discussing the ideas behind his works is to their advantage. On the surface, his music is an endless kaleidoscope of colours, rhythms and events. While this is fascinating in and of itself, these shifting 'images' and rhythms prompt the question of what is in fact going on here - what is this music about?

Collective memory does not extend beyond three generations. This facilitated the new rise of the extreme right in Europe and perhaps elsewhere in the 2010s. Young men without a meaningful purpose in their lives are particularly susceptible to neo-Nazi ideologies. Adult sons still living with their parents channel their resentment into self-declared superiority, becoming entitled braggarts with a supposed motive to disparage anyone who is of a different colour or from a different country.

Such a homemade National Socialist is the nominal character underlying Auvinen's orchestral work *Junker Twist*. The Junker - a term originally referring

to landed gentry, i.e. minor nobility often viewed with scorn as country bumpkins by the actual nobility – begins his dance full of himself, but although his motives may seem lofty, they are a caricature of dignity. The *twist* of the title is therefore not just a dance but includes the other meaning of the word: the Junker's worldview is twisted, being rooted in fear, hate and delusions.

The music deliciously illustrates all this. The polyrhythmic orchestral blows pack a real punch, the brass and percussion pump serious iron, but in the end it is just flexing in front of a mirror. There is much bravado but no logic behind all the rage and energy. Our Junker turns out to be all hat and no cattle, as the increasingly breathy tones of the brass show him running himself out of breath in his agitation.

Is this programme music? Perhaps – but it does not matter, because the music is equally impressive with the narrative or without it, as colourful and clear as a late Kandinsky painting. That is the true strength of Auvinen's work!

Himmel Punk was also born out of social commentary. It addresses narrow-mindedness manifesting itself in the rejection of particular values on religious grounds, for instance. Piety turns to hypocrisy as those who think otherwise are branded as an inferior caste, thereby even justifying the denial of human rights to them. Lasting just under 15 minutes, *Himmel Punk* is obviously a sibling to *Junker Twist*, and it begins much in the same vein. The severe opening punk section transforms into a heavenly moment for harp and piano, relentlessly pursued by savage attacks from the rest of the orchestra. The catcalls from the orchestra highlight the pressure exerted on individuals by the masses, but are they the cries of an oppressor or the oppressed?

In the last third of the piece, the music changes radically. The thumping rhythm of punk transforms into 'heavenly' bliss. The quiet tintinnabulation of harp, piano

and percussion establish a meditative peace. Despite all the bluster and noise, we have reached heaven.

This work too has a double meaning in its title: In German and Swedish, *Himmel* means heaven, or paradise in the sense that narrow-minded religious groups love to define and 'own' on their own terms. In Finnish, a *himmeli* is a hanging Christmas ornament made of straw, as fragile in its structure as human rights sometimes seem.

When a composer names a work *Turbo Aria*, this inevitably begs the question: what's the big idea? Auvinen is bold enough to explain, and kudos to him for that.

Standing recently on the shore of the Mediterranean Sea with a child in his arms, Auvinen was overwhelmed with thoughts of refugees attempting to cross the sea and the images of a drowned child that had been shown on the news. This work thus contains a lot of elastic sound and things that bend down, grow slower and 'sink', so to speak – and also music that 'washes up' to the surface.

The principal role in *Turbo Aria* is given to a sampler played by a keyboard player. It is used for processing sounds from recordings on vintage 78s made by Finnish sopranos a century ago. These 'arias' sung by Alma Fohström, Aino Ackté and Maikki Järnefelt and the sounds of the accompanying instruments are augmented by the crackles, pops, hisses and other mechanical noises made by the original discs. By processing these, Auvinen created an exciting sound world sampled into a collection of curious loops, rumbles, glides and noise that are then used to create sounds, colours and rhythms in a blend of historical sounds and new technology.

There are two aspects to the sounds from the sampler: firstly, they are like old photos from an era when people were obliged to leave Finland in pursuit of their

dreams; and the second aspect is *recycling*. The instrument ensemble includes glass baby food jars in a gunny sack, shaken to produce a sound. Other everyday objects are repurposed as percussion instruments. The theme of water and the shore is very much present in the sound world: the crackles of an old record can be processed into something sounding like a Coast Guard helicopter, and there is also an original instrument known as a waterphone.

The work is in a single movement and has four sections. In the beginning, the sampler produces what sounds like Medieval *hocket* singing, descending into hiss and speeded-up static. The second section is less dynamic, but in the third the sampler is used like a 1970s synthesiser to create broad, rapid glides. The resulting rhythms range from lethargic to a discernible pulse. A brief interlude leads into the rhythmic final section that evolves into a polyrhythmic texture carrying the work to a close.

Aria, fair enough, but why *Turbo*? Although the music is almost serene by Auvinen's standards, it is just as turbocharged as his earlier orchestral works. There is so much material that the music inevitably becomes pressurised. Sometimes we simply have to exaggerate and allow time and space; music is a fleeting art form. Auvinen reckons that while exaggerating is bad in many other contexts, in art and in love we should exaggerate much more than we do. That is a notion easy to agree with.

Osmo Tapio Räihälä

Translation: Jaakko Mäntyjärvi

Liioittelua taiteessa ja rakkaudessa

Säveltäjien urapolut vaihtelevat. Monet osoittavat jo lapsena lahjakkuutta ja määrätietoisuutta, joka kuin itsestään kantaa uuden taidemusiikin luomiseen aikuisena. Joillekin päätös on tietoinen: ryhdyn säveltämään. Ja sitten on niitä, jotka vasta aikuisina huomaavat kiinnostuksensa suuntautuvan kohti säveltämistä niin, että siitä tuleeikin ammatti ja elämänura. Ryhdytään säveltäjäksi, koska on *pakko*.

Antti Auvisen (s. 1974) lapsuuden monipuolinen musiikkiharrastus eteni perusteelliseen heavy-kitaransoittoon, kunnes hän päätyi Jyväskylän konservatorioon tavoitteenaan klassisen kitaristin ammatti. Kuten joskus käy, mielenkiinto alkoi kohdistua musiikin tekemiseen itse, sävellysten sommittelu muuttui suunnitelmalliseksi. Auvinen lähti opiskelemaan patavanhoilliseksi osoittautuneeseen Prahan Musiikkiakatemiaan, josta jatkoi toiseen ääripäähän: Amsterdamin konservatoriossa sävellysohjelmien henki oli täydellinen taiteellinen vapaus. Tämä yhdistelmä on kantanut hedelmää, ja Auvinen löysi itselleen luontaisen ilmaisun kolmenkymppin korvalla.

Auvisen varhaisemmat teokset ovat pääasiassa kamarimusiikkia vaihteleville kokoonpanoille. Suomessakin vuosituhannen vaihteeseen ulottuneessa jälkisarjallisessa aallossa säveltäjien mielenkiinto kohdistui lähinnä säveltasoihin, mutta Auvista kiinnostivat enemmän rytmit ja sointivärit. Niitä hän on laajentanut uusilla soittotavoilla ja sittemmin myös tuomalla monenlaisia esineitä ja objekteja rikastamaan etenkin lyömäsoitinten ääniä.

Ja sitten tuli läpimurto, jonka aiheuttaman pienimuotoisen räjähdysten sirpaleita lentelee yhä ilmassa. Radion sinfoniaorkesterin 2015 kantaesittämä *Junker Twist* ja vuoden 2016 Tampere Biennalessa kuultu *Himmel Punk* hätkähdyttivät yleisöä ja arvostelijoita kuin konsanaan Magnus Lindbergin *Kraft* 30 vuotta aiemmin. Niiden äärimmäisen paineinen ja räjähdysaltis rytmi- ja sointimaailma sai

vastapainokseen monimediallisen kamarioopperan *Autuus* (2016), joka palkittiin viipymättä myös Teosto-palkinnolla.

Auvinen toimii säveltäjänä valtavirrasta poikkeavalla tavalla, sillä hän kertoo rohkeasti ideoista teostensa taustalla. Säveltäjä ottaa nimittäin aina väärinymmärretyksi tulemisen riskin kertoessaan teoksistaan muutakin kuin niiden pituuden ja painon, tai oliko niiden tekeminen pihti- vai peräti syöksysynnytyks. Musiikin taustalla oleva idea tai mielikuva ei koskaan välity kuulijalle juuri sellaisena kuin säveltäjä sen itse kokee. Jokainen meistä näkee ja kuulee taiteen tunnetuimmatkin mestariteokset omalla tavallaan. Väärin- ja ylitulkintojen riski on valtava.

Väitän silti, että Auvisen tapauksessa musiikin avaaminen juuri taustaideoista kertomalla on teoksille eduksi. Hänen musiikkinsa soivan pinnan ydin on loputon värien, rytmien ja tapahtumien kirjo. Ne ovat itsessään kiehtovia, mutta vaihtuvat ”kuvat” ja rytmit saavat nimenomaan kysymään, mitä kummaa tässä tapahtuu – mistä tämä musiikki kertoo?

Ihmisen kollektiivinen muisti ei ulotu yli kolmen sukupolven. Tämä on mahdollistanut äärioikeiston uuden nousun 2010-luvun Euroopassa, ja miksei muuallakin. Etenkin vailla syvempiä elämän päämääriä olevat nuoret miehet ovat helppo saalis uusnatsien ideologialle. Peräkamarin pojasta tulee omissa kuvitelmissaan aito junkkeri, ylimys vailla aatelistarvoa, jolla on muka motiivi puhkua vihaa eri värisiä ja muista maista tulevia kohtaan.

Tällainen oman elämänsä kansallissosialisti on taustalla orkesteriteoksessa *Junker Twist*. Junkkeri kohottautuu tanssiinsa itsetuntoa puhkuen, mutta vaikka hänen tarkoituksensa saattavat vaikuttaa yleviltä, hänen motiivinsa ovat kaiken arvokkuuden irvikuva. Siksi *twist* ei ole pelkkä tanssi, vaan esiin nousee [englanninkielisen] sanan toinen merkitys:

junkkerin pelkoon ja vihaan perustuva harhainen ajatusmaailma on vinoon vääntynyt, vääristynyt.

Musiikki tuo nämä piirteet esiin herkullisesti. Orkesterin polyrytmisissä iskuissa on voimaa, lyömäsoittimet ja vasket puhkuvat ja pumpaavat lihaksia, mutta niiden pullistelu jää peilin eteen. Ohimosuonet kyllä paisuvat, mutta kiihkon ja energian taustalla ei ole mitään logiikkaa. Niinpä junkkerimme raivo laantuu lopulta vaskien läpipuhaltamiseen, hän hengästyy omasta kiihkoilustaan.

Onko tämä ohjelmamusiikkia? Ehkä - mutta sillä ei ole väliä, koska musiikki tekee vaikutuksen sekä tarinan kanssa että ilman sitä, värikkäänä ja selkeänä kuin myöhäinen Kandinsky. Siinä on Auvisen sävellyksen todellinen vahvuus!

Myös *Himmel Punk* syntyi kannanottona. Sen kohde on ahdasmielisyys, joka ilmenee erilaisten arvojen torjumisena esimerkiksi uskonnollisin perustein. Pyhyys kääntyy tekopyhyydeksi, jolla toisin tuntevat leimataan alemmaksi lajiksi, jolta voidaan rajoittaa jopa ihmisoikeuksia. Vajaan varttitunnin mittainen *Himmel Punk* on selvä *Junker Twistin* sisarteos, ja se myös käynnistyy samoissa merkeissä. Alun ankara *punk* kääntyy kohta harpun ja pianon taivaalliseksi tunnelmoinniksi, jota orkesterin levottomat hyökkäykset väsymättä ahdistelevat. Huudahtelut orkesterin seasta korostavat massan painetta yksilöä kohtaan, mutta huokaileeko siinä alistaja vai alistettu?

Teoksen viimeisellä kolmanneksella musiikin luonne muuttuu rajusti. Punkin voimallinen jyske kääntyy ”taivaalliseksi” levollisuudeksi. Harpun, pianon ja lyömäsoittimien hiljainen helinä tuo meditatiivisen rauhan. Mekastuksesta huolimatta pääsemme sittenkin taivaaseen.

Sävellyksen nimi onkin jälleen kaksimerkityksinen: *Himmel* merkitsee saksan- ja ruotsin kielillä taivasta, paratiisia, jonka määrittelyn ja ”omistamisen” ahtaat

uskonnolliset piirit niin mieluusti omivat itselleen. Suomen kielen himmeli taas on tietysti oljista tehty riippuva koriste, joka on rakenteeltaan yhä hauras kuin ihmisoikeudet.

Kun säveltäjä antaa teokselle nimeksi **Turbo Aria**, herää väkisin kysymys, mikä tällä kertaa on idea musiikin takana. Auvinen uskaltaa avata tämänkin teoksen taustaa, ja hyvä niin.

Kun Auvinen seisoi taannoin lapsi sylissään Välimeren rannalla, hänen mieleensä tulvivat kysymykset merta ylittämään lähtevistä pakolaisista ja uutiskuvat rantaan ajelehtineesta hukkuneesta lapsesta. Niin uuteen teokseen tuli paljon elastista sointia, alaspäin taipuvia asioita, hidastuvia, etääntyviä ja ”uppoavia” musiikillisia tilanteita, jotka ikään kuin vajoavat pinnan alle – mutta myös esiin ”huuhtoutuvia”, pintaan nousevia kulkuja.

Turbo Arian keskeinen rooli on kuitenkin kosketinsoittajan soittamalla samplerilla, jolla muokataan ääniä, jotka ovat peräisin sadan vuoden takaisilta suomalaisten sopraanoiden savikiekkolevyiltä. ”Aariat” tulevat Alma Fohströmin, Aino Acktén, Maikki Järnefeltin ja soittimien äänistä, jotka ovat täydentyneet savikiekkujen ritinöistä, rasahduksista, kohinoista ja muusta mekaanisesta hälystä. Näitä käsittelemällä säveltäjä luo uudenlaisen äänimaailman, josta saadaan samplaamalla mitä erikoisimpia looppeja, rutinoita, liukuja ja kohinoita. Näistä syntyy jännittäviä ääniä, sointeja ja rytmejä. Historialliset äänet ja uusi teknologia sulautuvat yhteen.

Samplerin tuottamat äänet liittyvät kahteen asiaan: ne ovat kuin vanhoja kuvia ajasta, jolloin ihmiset joutuivat lähtemään Suomesta poistoteuttamaan unelmiaan. Toinen on *kierrätys*, jätteiden huolto. Soittimistoon onkin kasattu esimerkiksi lasisia lastenruokapurkkeja, joita ravistellaan juuttisäkissä. Monet muutkin arkiset esineet ovat lyömäsoittimina uusiokäytössä. Vesi- ja rantatemiikka on mukana soinnissa: savikiekkon räähdyksistä voi samplata äänen joka muistuttaa

rannikkovartioston helikopteria, ja vesielementistä muistuttaa myös alkuperäinen waterphone-instrumentti.

Yksiosainen teos jakautuu neljään taitteeseen. Alussa sampleri tuottaa hoketus-tyyppistä laulua, joka laskeutuu kohinaan ja nopeutettuun rätinään. Toinen taite on staattisempi, mutta kolmannessa sampleria käytetään kuin 1970-luvun syntetisaattoria, jolla tehdään laajoja, nopeita liukuja. Tästä syntyy rytmisiä tilanteita, jotka voivat kääntyä staattisuudesta selvään pulssiin. Pieni välike johtaa rytmikkääseen viimeiseen taitteeseen, josta kasvaa loppuun kantava polyrytmiikka.

Aria - kyllä - mutta miksi *Turbo*? Vaikka tämä musiikki on Auvisen mittapuulla kenties jopa seesteistä, on se silti samalla tavalla turboahdettua kuin hänen aiemmatkin orkesterikappaleensa. Materiaalia on niin paljon, että musiikki kasvaa painaiseksi kuin väkisin. Vaikka on tiivistettävä, on myös välillä liioiteltava ja annettava tilaa ja aikaa; musiikki on ohikiitävä taide. Auvinen ajatteleekin, että siinä missä muissa yhteyksissä liioittelu on pahasta, taiteessa ja rakkaudessa meidän tulisi liioitella vielä paljon nykyistä enemmän. Siihen ajatukseen on helppo yhtyä.

Osmo Tapio Räihälä

Publisher: Fennica Gehrman

Recordings: Helsinki Music Centre, Finland, VI/2016 (Junker Twist);
VIII/2017 (Himmel Punk); V/2018 (Turbo Aria)

Executive Producer: Reijo Kiilunen

Recording Producer: Laura Heikinheimo

Recording Engineers: Antti Pohjola (Yle | Junker Twist & Himmel Punk);
Jari Rantakaulio (Yle | Turbo Aria); Enno Mäemets
(Junker Twist, Himmel Punk & Turbo Aria)

Final Mix and Mastering: Enno Mäemets, Editroom Oy, Helsinki

© & © 2020 Ondine Oy, Helsinki

Booklet Editor: Joel Valkila

Cover photo: Shutterstock

Photo of Antti Auvinen: Eija Tervo / Fennica Gehrman Oy Ab

Photo of Hannu Lintu: Veikko Kähkönen

This recording was produced with support from the Finnish Music Foundation (MES)

ODE 1326-2

HANNU LINTU

ANTTI AUVINEN (b. 1974)

1	Junker Twist (2015)	9:14
2	Himmel Punk (2016)	13:47
3	Turbo Aria (2017/2018)	22:21

FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA
HANNU LINTU, conductor